

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

АКТИВНОСТИ МИНИСТАРСТВА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБЛАСТИ ЦИРКУЛАРНЕ ЕКОНОМИЈЕ

мр Александра Вучинић

Шеф Одсека за циркуларну економију и одрживи развој

Радионица ”Изградња поверења и разумевања између заинтересованих страна за развој стратегије биоекономије”

6. октобар 2023.

Београд

Где смо данас?

Током последње четири деценије, глобална употреба материјала се готово утростручила, са 26.7 милијарди тона у 1970. години, на 92.1 милијарду тона у 2017. години

Овај тренд све више убрзава и према предвиђањима до 2050. године потребе за материјалима ће бити између 170 и 180 милијарди тона.

Према извештају The Circularity Gap Report– 2023, само око 7,2% светске економије је циркуларно (9,1% у 2018, 8.6% у 2020)

Светска популација тренутно броји 7,7 милијарди људи, а према подацима UN, број становника на планети Земљи до 2050. достићи ће 10 милијарди (70% ће живети у градовима)

Зашто циркуларна економија?

- Циркуларна економија има користан утицај на животну средину, економски и социјални развој друштва, како на локалном тако и на глобалном нивоу
- Овај концепт омогућава уштеду ресурса и енергије, смањење настајања отпада и његово потпуно искоришћење, повећање коришћења обновљивих извора енергије, што доводи до смањења утицаја на климатске промене
- Прелазак на циркуларну економију подразумева потпуну промену система у целом ланцу вредности, од дизајна производа до нових пословних и тржишних модела, нових начина претварања отпада у ресурсе и промена у начину понашања потрошача
- Све ово изискује иновације, не само у технологијама, већ и у политикама из области економије и заштите животне средине, промене у начину финасирања и подршке предузећима, подстицаје за управљање отпадом и коришћења обновљивих извора енергије (и отпада као једног обновљивог извора), што је све у складу са принципима циркуларне економије

Зелена агенда за западни Балкан

- У децембру 2019. године нова бриселска администрација је представила Зелени договор (Green Deal), који је најављен као најамбициознији пакет мера како би Европа до 2050. године постала први климатски неутралан континент на свету
- Зеленим договором ЕУ се обавезала на испуњење циљева из Агенде 2030 и Париског споразума
- На самиту лидера земаља Западног Балкана који се у оквиру Берлинског процеса, одржао 10. новембра 2020. године у Софији, потписана је декларација о Зеленој агенди за западни Балкан
- Зелена агенда има за циљ да помогне земљама региона да се лакше припреме за приступање ЕУ, кроз усвајање стандарда усклађених са европским и дефинисање приоритета за развој који могу бити финансирани из ЕУ фондова ЕУ
- Уговорне стране су се обавезале да ће спроводити акције у пет кључних области:
 - ✓ клима, енергија и мобилност;
 - ✓ циркуларна економија;
 - ✓ смањење загађења (ваздуха, воде и земљишта);
 - ✓ одржива пољопривреда и прехранбена производња;
 - ✓ биодиверзитет.
- Акциони план је усвојен у октобру 2021.

Активности министарства 2019-2023.

- Формирана Радна група за циркуларну економију
 - помоћ у изради стратешког оквира за циркуларну економију, служи и као платформа за размену информација
- Уз подршку PLAC III пројекта, у складу са Законом о планском систему РС, припремљена ***EX-ante анализа ефеката за циркуларну економију***
 - 7 области (Отпад; Енергетска ефикасност, обновљиви извори енергије; Микро, мала и средња предузећа; Зелене јавне набавке; Нове технологије (иновације и технолошки развој); EMAS и чистија производња; Еко-знак, еко-дизајн и ознаке енергетске ефикасности (циркуларни дизајн))

АКТИВНОСТИ 2019-2023.

- Мапа пута за циркуларну економију у Србији (Roadmap for circular economy) -израђена уз подршку UNDP пројекта "Платформа за циркуларну економију за одрживи развој у Србији"-2020.
- Мапа пута је процес који има за циљ:
 - -упознавање, промовисање и повезивање свих препознатих актера који својим знањем, иновативношћу и креативношћу могу да допринесу бржој транзицији ка циркуларној економији
 - -подстицање производње кроз примену циркуларних пословних модела;
 - -мотивацију индустрије за креирање нових радних места и да се унапреди пословање кроз изналажење иновативних одрживих решења за тржиште
 - -подстицање друштва на системске промене у размишљању, култури и односу према ресурсима
- Мапа пута је преведена на енглески и постављена на сајт European Circular Economy Stakeholder Platform
- Србија-лидер у региону у области ЦЕ

Програм развоја циркуларне економије у Републици Србији за период 2022- 2024. године

- Документ јавне политике за област циркуларне економије
- Усвојен 1. децембра 2022. године

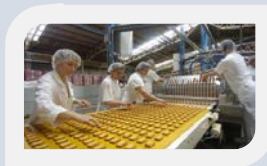
Визија

- Применом концепта циркуларне економије Србија постаје модерна, ресурсно и енергетски ефикасна и безбедна, са регионално и глобално конкурентном привредом, иновативно и дигитално трансформисана и посвећена достизању климатске неутралности, уз развој образовања за одрживи развој.
- Посвећена је зеленој транзицији у којој се развија привреда, смањује загађење и стварају одрживе заједнице, што доводи до очувања здравља и подизања квалитета живота њених грађана.

ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

Програм развоја циркуларне економије у Републици Србији за период 2022 – 2024. године

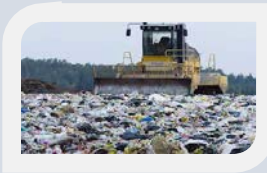
Изабране области

**Природни
ресурси и
привреда**

**Локалне
самоуправе**

**Управљање
отпадом**

**Зелене јавне
набавке и
добровољни
инструменти**

**Јавност и
образовни систем**

АКЦИОНИ ПЛАН

ОПШТИ ЦИЉ: Стварање подстицајног окружења за развој циркуларне економије у циљу подршке зеленој транзицији у Републици Србији

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

- 1** Подршка привредном сектору у трансформацији на циркуларни модел пословања (4 мере, 10 активности)
- 2** Подршка локалним самоуправама у стварању циркуларних заједница (2 мере, 4 активности)
- 3** Унапређење система управљања отпадом кроз ефикасније коришћење отпада у циркуларној економији (5 мера, 13 активности)
- 4** Подршка примени зелених јавних набавки и добровољних инструмената из области заштите животне средине (5 мера, 14 активности)
- 5** Подизање свести заинтересоване јавности и образовних институција о концепту циркуларне економије (2 мере, 6 активности)

Пројекти у 2022. и 2023.

- Подршка привредном и научно-истраживачком сектору, као и локалним заједницама
- Циркуларни ваучери: укупно 25 ваучера је подељено по 10.000 УСД
- Акцелератор: 65 идеја је суфинансирано
- И тако до 2027. године...

СМАЊЕЊЕ ЕМИСИЈЕ ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА ИЗ КОТЛАРНИЦЕ

носилац пројекта:
Фабрика за прераду
воћа и поврћа НЕКТАР
д.о.о.

Пројектна идеја
доприноси преласку на
обновљиве изворе
енергије, смањењу
емисија гасова са
ефектом стаклене баште
(ГХГ) и штетних честица
чађи и пепела,
заменом старе
котларнице на мазут
новом на гас и биомасу.

ЗА ЧИСТИЈИ ВАЗДУХ носилац
пројекта: Јавно комунално
предузеће „Осечина“ Пројектна
идеја доприноси решавању
проблема депоновања био-
отпада из пољопривредне
производње, коришћењу
обновљивих извора енергије и
смањењу штетних емисија угљен-
диоксида (CO₂) применом
принципа циркуларне економије.
Овим решењем се омогућује
коришћење биомасе из
пољопривредних газдинстава за
сагоревање у два постојећа
биогасна постројења, од којих
оно у Осечини ради од 2020.
године, а друго у Пецки од 2016.
године. На тај начин би се
заокружио ток био-отпада, који
не би завршио на депонији, већ
би био претворен у термалну
енергију коју би користила и
домаћинства

ЗАЦИРКУЛИРАЈ КОПОСТОМ

носилац пројекта: Јавно
комунално предузеће
„Градско зеленило“

Нови Сад

Пројектна идеја
доприноси збрињавању
био-отпада, емисија
гасова са ефектом
стаклене баште (ГХГ),
као и економским
штедама на депоновању
отпада и куповини
компоста, изградњом
постројења за третман
зеленог отпада. Решење
предвиђа да се у овом
постројењу користи
зелени отпад са јавних
површина Новог Сада

GREEN SUPPLY CHAIN MANAGEMENT

носилац пројекта:
Друштво за производњу,
промет и услуге МИВАКА
д.о.о. Београд

Пројектна идеја
доприноси унапређењу
управљања неопасним
органичким отпадом са
фарми, претварајући га у
сировину погодну за
даљу прераду.

Зелени ланац
менаџмента (ГСЦМ) је
двосегментни
иновативни пројекат на
основу циркуларности
пољопривреде и дела
директно везаних
индустрија

Планови за 2024.

- Спровођење мера и активности из Акционог плана Програма развоја ЦЕ
- Реализација активности пројекта ”Циркуларне заједнице”
- <https://www.undp.org/serbia/news/challenge-innovative-solutions-green-transition>
- Наставак сарадње са кључним актерима у зеленој транзицији
- Иницијатива ”Прихвати циркуларни изазов”, 2023. за привреду и за локалне заједнице
- Регионална сарадња
- И још много тога...

Хвала на пажњи!
aleksandra.vucinic@eko.gov.rs

